

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium propositum, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dobánytözsdekben.

A pocsolya.

(+) Magyarország, első sorban a főváros nyakig benn van az erkölces telenség fertőjében. A liberalizmus harminc éves uralma megteremtette a maga fényes gyümölcsseit. A lepergő évtizedek alatt rekedtté kiabáltuk magunkat haladásunk, fejlődésünk, nagyságunk emlegetésében s íme kipattant a titok: egy téren vagyunk bámulatraméltók, utolérhetlenek — a piszokban.

Hetek óta kimeríthetlen, hálás és érdekes témája a fővárosi lapoknak az az erkölcsi szenny, mely a magyar metropolist borítja. Nap-nap után új adatok kerülnek felszínre, közben a vidékről is esik szó, mely, mint látszik, szintén részt akar venni a haladásban a pocsolya felé. A legtöbb fővárosi lap egy-egy száma felé ma egy Paul de Kock-féle regény nyel s egy Sue tollára méltó a bünkrónika, mely a Magyar Hírlap hasábjain kerül napvilágra. A Bánffy lapja megirigyelte kollégája dicsőségét és — üzletét, azért ez meg az iskolák erkölcsi mocsarából vadászsa, halássza ki az izes falatokat s találja azokat olvasói elé oly alakban, mely kell, hogy undort keltsen minden tisztességérzetéből még ki nem vetközött emberben; mely

tárgyalási és tálalási mód az erkölcsi ügyen ugyan mákszemnyit sem lendít, de eredménye azért van: az illető lappéldányból pár százzal többet lehet nyomtatni. S bizonyos alakok szemében ez a fő.

Lapunk mult számában említettük már, hogy ezek az erkölcsprédikáló újságok készségesen vállalkoznak a kerítő szerepére kiskirdeitési rovatukban, mely rovat csak úgy hemzseg a „sikkes asszonyka“, „fess hölgy“, „barna bajusz“ ocsmánynál ocsmányabb ajánlataitól.

Ugyanezek az erkölcsprédikáló lapok nyílt kárörömmel nézik, mint tombol a francia radikálizmus a szerzetes iskolák ellen; ugyanezen lapok kéjelegve támadják a katolikus egyház tiszteltreméltó tauait és intézményeit; ezekben a lapokban köpköd Magyarország tollforgatóinak szemetje, minden szent, minden tisztességes, minden ideális dolog ellen, ha azon, mint mondani szokás, a tömjénfüst érzik.

Pedig e nélkül a tömjénfüst nélkül, a vallás szentesítése nélkül, bármint erőlködünk is, nem fogunk erkölcsöt teremteni. Hogy a független erkölcsi kiabálásával hová jutunk, azt épüléssel szemlélhetjük.

S ez az, a miért jelen közleményünk elején Magyarország mostani erkölcsi pocsolyáját is a liberalizmus számlájára írtuk. Nem politikai pártállásunk, de sovány közéletünk megújodása, megtisztulása után, mondatja velünk e szavakat.

Az az irány, mely célul tűzte ki magának a katolikus egyház jogainak megnyirbálását; a mely a sajtót a legnagyobb ocsmányságok megírására felszabadította; mely megtúrta azt, hogy színházaink a nyilvánosházak nivójára süllyedjenek; a melynek nincs kifogása az ellen, hogy a Vigszínház és Tarka Színpad országszerte kóborolnak, terjesztve az erkölcsi mételet a hatóságok és színpártoló egyesületek elnézése — talán támogatása mellett — az az irány, mely kézzel lábbal iparkodik a vallásos iskolákat államosítani, azokból a feszületeket kidobálja, a tanulókkal imádság helyett „fohászokat“ mondat a világ felett álló nagy szellem tisztelére s mindezen alkotásai fölé a „magasabb közéleti erkölcsstan kultuszát“ írja cégérül, — ez az irány más gyümölcsöket nem teremhetett.

Jól tudjuk, hogy még nem jutottunk el a véghez. A magunk fajtájú „szent újság“, „erkölcsös sóhajtozásai“ felett még sokáig fog mosolyogni a „felvilágosodott“

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Uti élmények.

Rendkívül érdekesnek és jellemzőnek találom a bécsi nép keresztény voltát. Nem a templomokról akarok beszélni, ámbár annyi is bizonyos, hogy a Szt. István-templom s a fogadalmi templom, ha nem is első, de mindenesetre nagyon előkelő helyet foglal el a művészet e nemű alkotásai között. Nem arról akarok szólni, hogy bármely időben mentünk legyen a pompás gothikus templomokba, szinte feltűnő számban találunk mindig ajtatokodókat, a kik az Isten háza misztikus félhomályában leborulva, az Alkotót keresték szívükkal. Ezekről nem szólok. Hanem feltűnt nekem az, hogy a bécsiek mindenütt mintegy dicsekedtek az ő keresztény voltukkal. A hol alkalmam volt, szóba ereszkedtem velük. Kidüllesztették a mellüket, mikor az ő helyzetüket ecsetelték:

— Mi keresztények vagyunk az urak az osztrák fővárosban. Az önök országa, Magyarország, nagyon szép, azok a gyönyörtü termékeny síkságok fölségesek! mint a tenger, úgy hullámlázik rajtuk az aranykalász. De mit használ az a magyaroknak, (s itt felbiggyesztette az ajkát) ha nem maguknak aratnak, ha más tartja a zsákok a cséplésnél, ha másnak a csűrűbe takarítják be a szép piros, acélos búzát. A fővárosuk is szép, de mit ér a szépsége, ha Budapest helyett inkább Judapest név illeti meg. Sajnáljuk önöket, uraim! Önök nagyon szegények a szép országukban.

Összeszorult az öklöm. Ezek a németek csak packáznak velünk, csak fitymálnak, lenéznek bennünket és vakmerőn, egész flegmával mindezt szemtől-szembe mondják el. Mentegetni akartam magunkat, hogy hát hiszen mi is tettünk már egyet és mást. Ébredzünk mi is, ha lassan is.

Az ajkát biggyesztette. Ugy tűnt fel, mintha győzelmes orszálynak tekintené Ausztriát, a mely összetépte kötelékeit, s most pihen a győzelem után, vagy erőt gyűjt a további nagy munkára. Bennünket pedig szegény, szájalomra méltó kis egereknek néz, a melyek hosszas fáradsággal a fogainkkal akarnók elraggni a kötelékeinket, ha ugyan bele nem fáradunk.

— Nézze uram — mondá — ez aztán az ember! — A Lueger arcképére mutatott, melyet zsuzsuként az óraláncán viselt. Fújt ez olyan indulókat, hogy egyesek még most is káromkodva billegetik a lábaikat a nótiájá után. Ez után meggyünk mi uram, a ki eddig győzelemre vitt bennünket s ezután sem engedi földre bukni a keresztények zászlaját.

Felemlíttem neki, hogy pár nap mulva Mária-Zellbe készülünk.

— Várjanak két napot s akkor együtt mehetek a bécsi intelligens emberek zarándoklatával. Lesznek néhány ezern. Péter Ábel vezeti őket s valószínű, hogy Lueger is köztük leend. Egyébiránt látták-e már a mi vezérünket. Menjenek a Landeshausba, az Augustiner-strasséba, ott biztosan rátalálnak.

Kerestük is a bécsiek vezérét, de nem találtuk. Hanem disputálni kezdtünk a németekkel, hogy miért haragusznak a magyarokra?

Kézzel-lábbal tiltakoztak ellene, hogy ök, illetőleg Lueger sohasem a keresztény magyaro-

kat támadják. — Uram — mondá — Luegernek mindegy, akár katolikus legyen valaki, akár protestáns, csak keresztény legyen, mert sajnos! — sokkal erősebb a hatalom, a mely a társadalom minden pontján ropogtatja a csontjainkat, mint-hogy szétforgácsolt erővel bírnánk ellene küzdeni.

Hallottam aztán újra az egész küzdelem érdekes történeteit. A bécsiek se voltak ám olyan nagy legények csak egy évtized előtt is. Az a hatalom uralkodott zabolá nélkül, mely most Budapestet poráron vezeti, a mely különféle vállalatokkal adósságba sodorja, aztán kölcsön ad neki 40—50 milliót s kárpótlásképen rájuk sózza a kötelességet, hogy például a Dob-utcát Sugár-utá kell kiszélesíteni. Miért? Nagyon egyszerű rája a felelet: Az ottani háztulajdonosok méregdrágán szeretnék eladni a régi rozoga házaikat és házhelyeiket s a város költségén szeretnének helyébe gyönyörtü palotásort odavarázsolni.

Ilyen és hasonló üzletek és machinációk keserítették el a bécsieket annyira, hogy végre is megunva a láncokat, az összességátásába kezdettek. Persze hogy nehezen ment. Lueger éveken keresztül agitált erővel és kitartással. Töborozta a pártját, de keveset ért el mindaddig, míg a bécsi keresztény nők önértéke bele nem avatkozott a háborúba. Addig a Neue Freie Presse és a vele egy huron pendülő lapok kiváló passzióval macerallták, gúnyolták, kicsinyelték a keresztények akcióját. Mert hiszen az egyik legrosszabb tulajdonságuk épen az szokott lenni, hogy ha a hatalom polcára értek, mindenkit csak térdén állva szeretnek látni, a kiméltelen gúny, a visszataszító góg, a mi minden cselekedetük legjellemzőbb sajátja. Ez a sikertelenség főtött visszhangzó kacagás verte a vasat addig, míg a bécsi aszso-

emberiség. Róma is lejjebb süllyedt. Mi is meggyünk még egy darabig a lejőn lefelé, addig, míg a mérték be nem telik. Akkor majd vissza próbálunk térni az egyenes útra, az Istenhez - ha még nem lesz késő!

UJDONSÁGOK.

— **Uj plebánus.** Grósz Ferenc a gánti plebániára prezentáltatván, ma letette a plebánosi esküt s a legközelebbi napokban átveszi a plebánia vezetését.

— **Szt. István napi szónok.** A mint értesülünk Szent István Király ünnepén a székesegyházban *Glatfelder* Gyula, a központi papnevelde tanulmányai felügyelője, a Szt. Imre Kollegium igazgatója fogja tartani.

— **A Fejérvármegyei kör** szüneti bizottsága tegnap ülést tartott, melyen mély megilletődéssel vette tudomásul főt. *Török* Konstant cisterciata rendű tanár halálát, mely a helybeli főgymn. tanári karát egy hazafias, buzgó erőttől, a „Fejérvármegyei kör” pedig önzetlen pártfogójától fosztotta meg. A „Fejérvármegyei kör” fájdalmasan osztozik a ciszt. rend és tanítványok gyászában s a kör pártoló tagjának emlékére kegyelettel, szeretettel fogja megőrizni mindenkoron s érdemeiért a szeptember havi közgyűlésén jegyzőkönyvbe iktatni.

— **A katolikus tanítók zárandók-utja.** A magyar katolikus tanítók római zárandoklatát szervező bizottság dr. *Walter Gyula* apátkanonok praelatus elnöke alatt e hónap 27-én délelőtt tartotta második ülését. Ezen az ülésen végleg megállapították a szeptember 16-án induló római zárandoklat tervezetét. Eszerint az utirány oda a következő: Budapest, Fiume, Ancona, Róma, Vissza: Róma, Flórenz, Bologna, Padua, Velence, Fiume, Budapest. A zárandoklat Rómában öt, Flórenzben egy és Velenceben két napot tölt. A bizottság felvette a tervezetbe, hogy a tanítással foglalkozó szerzetes nők is résztvehessenek a zárandoklatban. Evégből felhívást bocsátottak ki az illetékes helyekre, hogy legalább a nagyobb zárandó legyenek képviselve. A bizottság a püspöki karnál gyűjtést indít, hogy a szerényebb javadalmazású tanítókat, akik a záran-

doklatban részt akarnak venni, felsegélyezhessék és a zárandoklat anyagi részét biztosítsák. A bizottság hirdetőlapokat és orvosokat is felkér a részvételre. Több kalauzt is visznek magukkal, akik Rómában a helyi viszonyokat teljesen ismerik. Legközelebb részletes felhívást bocsátanak ki.

— **A városi pótdadó.** Az adófizető polgárságnak valósággal nyilvántartási naplót kell vezetni a különféle adónevekről s az ellenőrzési terminusról. Most a város hatósága a következő figyelemztetést teszi közzé:

„A III. osztályú kereseti adó, úgy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója után esedékes általános jövedelmi pótdadó és betegápolási pótdadó kivételében, ezen tételeket magukban foglaló lajstromok a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban július hó 29-ik napjától augusztus hó 5-ik napjáig közszemlére kitéve lesznek, hol azok a hivatalos órák alatt mindenki által betekinthetők. A sérelmes kivétel ellen a lajstrom kitévelének napját követő 15 nap alatt a városi közigazgatási bizottsághoz címzett fellebbezéseiket a helybeli pénzügyigazgatásnál annál inkább adják be, mert az elkészen beadottak figyelembe vételén nem fognak.”

— **A pékségedek jogáértelme.** Tagadhatatlan, hogy a két kéz munkásai mostoha gyermekei e hazának. Dolgoznak reggeltől napestig s még azt a csekély jogvédelmet, melyet a törvény biztosít nekik, sem élvezhetik, hacsak hangosan nem követelik. Városunkban most a pékségedek emelték fel til. közö szavukat a velük szemben tanúsított jogtalan eljárás miatt — egyelőre a hivatalos fórum előtt s alig szenvedhet kétséget, hogy a hatóság törvényes jogaiba helyezi a munkásokat. Nálunk ugyanis a pékműhelyekben vasárnap este 7—8 óra tájban megkezdik a munkát, holott a vasárnap munkaszünetéről szóló törvény kiegészítésére kibocsátott miniszteri rendelet csak este 11 órakor enged meg a munkát megkezdését. Ma már ez ügyben *Kuti* alkaptány kihallgatott néhány pékmestert, a kik elismerik, hogy a törvényes határidőt be nem tartják s okul erre azt hozzák fel, hogy, ha 11 órakor kezdik a munkát, kora reggel nem képesek kielégíteni a fogyasztó közönség igényeit. Ezzel szemben azonban aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy kisegítő munkakerő alkalmazása mellett bizonyára a közönség kívánalmainak is elegendő lehet tenni s a munkások sem szenvednének jogsérelmet. A munkásvédelem fontos dolog s hisszük, hogy *Kuti* Fülöp alkaptány közmegelegedésre fogja megoldani ezt a gordiusi

csomót. Szerintünk helyesen cselekedett, midőn ma ez ügyben végleg nem intézkedett, hanem az összes pékek jelenlétében fogja e vitás ügyet megoldani. A törvény feltétlenül szem előtt tartandó!

— **Előleptetés.** A magy. kir. igazságügyminiszter *Leugyel* Dávid székesfejvári kir. törvényszéki főgazdálkodó elnök a X-ik fizetési osztály 3-ik fizetési fokozatába léptette elő.

— **Körjegyzők üzemeljen ellen.** A községi és körjegyzők a külföldre szóló utelvelek kiállításakor teljesített munkájukért, ilyen címen: kérvényszerkesztés, községi bizonyítvány kiállítás, sürgetés, utánjárás stb. gyakran nagyobb összegre rugó díjakat számítottak fel és szednek be a felektől. A belügyminiszter most szigorúan tiltja az ilyen díjak szedését s felhívja az összes törvényhatóságokat, hogy az ilyen üzelmeknek véget vessenek. Az utlevél elnyerése iránt kérelem ugyanis szóbelleg is előterjeszhető s így írásbeli folyamodás szerkesztése és benyújtása teljesen fölösleges. A hivatalos adatokat pedig az előíráshoz hivatalból köteles beszerezni és az illetékes hatósághoz fölteszteni s így a községi jegyzők teljesen jogosulatlanul szednek ezért díjakat.

— **A tinnyei bucsu.** Megható és sokáig emlékezetes bucsu-ünnepélye volt e hó 27-én Tinnye község katolikus híveinek. Az ünnepi fényt fokozta az a körülmény, hogy e napon áldották meg a templom két új, Jézus és Mária szobrát, továbbá egy művészi kivitelű szószékterítőt. Az ünnepi aktus szentbeszéddel kezdődött, melyet *Knezićs* Pál ráckevei esperes plebános tartott az ünnep jelentőségéről. A szentbeszédet mise követte, mely után *Magdiás* István c. kanonok, ker. esperes lélekemelő szép beszéd kíséretében megoldotta a szentmisét.

— **Az Oltáregyesület** szent-miséje a jövő vasárnap — augusztus 3-án — délelőtt 10 órakor a szemináriumi templomban fog bemutatni a Mindenhatókat.

— **Egy híres tolvaj elfogatása.** Nem afféle nyári kacsa, hanem valósággal jó fogás örvendeztette meg rendőrségünket. Cigányok társágában, de egyébként is magára vonta a közfigyelmet egy nótórius alak, a ki nem kevesebb, mint hat néven szerepelt, mert a *Hoffer*, *Szabó*, *Németh*, *Szép*, *Petrovics* s *Joó-Hoffer* nevek mid-egyikét magáénak vallotta, mignem tegnap a

nyok kezébe való fegyvert kovácsolt. Mikor a férfiak szinte kifáradtak az eredménytelen küzdelemben, segítségükre siettek a bécsi keresztény nők. 1895-ben, karácsony előtt gyűlést tartottak s nem pocskoltak senkit, hanem kimondták, hogy vásárolni csak kereszténynek fognak. Ki ne tudná, hogy mekkora rubrika ez azoknak a könyvében, a kik, ámbár mindig szídnak bennünket, homlokegyenest ellenkező elvek után haladnak, de a pénzünkből élnek, a mit mi rakosgatunk szépen élére a zsebükbe. Ez az egy gyűlés megfordította a küzdelmet, úgy hogy Bécs liberalizmusának született oltalmazói nyögve vallották be, hogy inkább tartsanak a férfiak száz gyűlést, csak az asszonyok hallgassanak, mert akkor nekik végük lesz. A gúnyolódást elkeseredett, késhegyig menő küzdelem követte s a vége mégis csak az lett, hogy a mogendóvedet a kereszt váltotta fel a bécsi város házában.

Akkor indult meg a mozgalom, hogy a bécsi börtönzárak egy része Bécs után Budapesten óhajtott fölútni sátrát, azaz az osztrák föld után Magyarországon kívánta táplálni a hazaszeretet örök lánggal égő Veszta-tűzét. Milyen különös ez! A míg ott jól ment a dolog, hogy urak és parancsolók voltak Ausztriában, mily csodálatos lelkesültséggel nyeltek és szavalták uton-utfélen, hirdeléseikben, nyilvános gyűléseiken egyaránt:

Ez a föld melyen annyiszor
Apánk vére folyt,
Ez, melyhez minden szem nevet
Egy esredév csatolt . . .

És mikor a bécsi nép harsonkánt zugta
fülkébe az abug-ot, rögtön a hazafias Veszta-

tűz elraktározásához fogtak, hogy azt Budapesten új görögfényvilágítás mellett mutassák be az ámuló magyaroknak.

Emlékszünk még jól rá, hogy a *Pesti Hirlap*, ez a teljesen a „mi népünk” szellemétől szikrázó lap vállalkozott arra, hogy kitessékelye a sógorokat. Az ösztartás mindig egy erényük szokott lenni, de akkor egyszerre föladták a rokonérzelmeiket, lévén nem *elv*-ről, hanem *pénz*-ről szó, a melyen azután közösen kellett volna osztozniuk.

Nem tudom, mennyien jöttek ide, a mi vendégszerető szép hazánkba, különösen annak szívébe, de ott is maradtak azért elegenden, legalább azt vettem ki lapjaikból, hogy elég erősnek érzik magukat küzdeni a „felekezeti elfogultság” ellen, régi, dicső jogaik visszavásárlásáért. Hatalmuk, de különösen a pénzük vissza is hódított egy-két kerületet a bécsi keresztényektől, de hogy a régi dicsőségben ragyogó mogendóved újra visszaszűzárja rájuk fényét, nehezen hiszem. Mert tény, hogy óriási küzdelem volt a keresztényszocialistáknak a hatalom birtokába jutni — a császár is háromszor visszatámasztotta a megválasztott vezért; tény, hogy sokat kellett birkóznunk a kezdet nehézségeivel, kevés alkalmas emberük volt a minden irányban megindult restauráció munkájához, de az is tény, hogy csodálatos és sok szerencsével véghez vitt munkát létesítettek azóta, a mely a bizalmat csak erősítette irántuk.

Hogy csak egy-két esetet hozunk fel. Gáz helyett a villamos világítás, lovasutak helyett a villamosutakat akarták behozni. Az ellenfél bankjai lehetetlen föltételeket mellett akartak pénzkölcsönt nyújtani, hogy megbuktassák a vezért. *Luéger* fordított a dologon s angol pénzzel vitte

keresztül a nagy vállalkozást, a mely Bécsnek 4 milliónyi hasznot hajtott. Beboltoztatták a Wien csatornát. Ivóvizet *Mária-Cell* környékéről vezettek a szép fővárosba.

Ismertes dolog az a hajsza, a melyet a trón várományosa, *Ferenc Ferdinánd* főherceg ellen indítottak, mindenáron népszerűtlenné igyekeztetve őt tenni, a mely művelethez a keresztletlen magyar sajtó is válogatott erővel futta a kontrát. Alkalmam volt egy ur emberrel beszélgetni, a ki előkelő összeköttetésinél fogva közelről ismeri a királyi család tagjait és sok oly intim dologot mondott el, a mit mi innen messziről bizony nem igen ismerünk. Többek közt érdeklődéssel kérdezősködtünk a mi leendő magyar királyunkról s kíváncsiak voltunk, hogy valóban úgy gyűlöli-e a magyarokat, mint a hogy híresztelik róla.

— *Korántsem* — mondotta. Ep olyan jól beszéli a magyar nyelvet, ép úgy szereti a magyarokat, mint a mi jó királyunk. Udvarában rendszeren társalog magyarul, folyton olvas magyar könyveket, magyar folyóiratokat, magyar hirdeléseket. Hogy inkább az Alkotmányt, mint a Budapesti Naplót olvassa, az igaz, de hát a trónörökös tehet róla legkevésbé, ha ő is arra a meggyőződésre jutott, hogy az országok sorsa mindig biztosabb volt a keresztények kezében évszázadokon keresztül és biztosabban marad fenn a jövőben is. Megható részleteket hallottunk a trónörökös bensőséges családi életéről, *Mária Valéria* főhercegasszonynak gyermekeihez, családijához való megindító szeretetéről.

Bilkei Ferenc.

rendőrség a „Ponty” vendéglőben letartóztatta s megállapította, hogy a jeles firma neve Hoffler Jóó István, a ki az utóbbi időben Veszprémben, Kenesén, Ósiben, Jutason, Balaton-Füreden és még ki tudja, hol nem veszélyeztette a közbiztonságot. Veszprémből 20 rendbeli betöréses lopásért körözik s a körözés óta már 21 rendbeli lopás bizonyult rá. Cinkostársai már korábban a csendőrség kezébe kerültek, Jóó István azonban, a ki csak tavaly szabadult a börtönből, úgyesen bujkált az igazságszolgáltatás szeme elől, míg végre őt is elérte sorsa. Rendőrségünkől a várpalotai csendőr-őrs vette át a delikvenst, a ki ellen most tovább folyik a vizsgálata.

— **A hivatalnokok és tisztviselők Otthona** a már említett műstélyt nem augusztus hó 10-én, hanem 16-án tartja, mely alkalommal *Bakó József* orsz. képviselő, kenesei ev. ref. lelkész tart felolvasást a katonai élményekről.

— **Leányrabló cigányok.** A F. M. írja a következő cigányhistóriát: A csákvári országos vásár régen híres a verekedéseiről. Az idén is beigazodott ez a jó hír. A vásárra ugyanis eljöttek a hírhedt székesfehérvári Kolompár és acsai Lakatos cigányfamiliák. E két család régóta vizsályaiban él egymással és ott árt egymásnak, ahol csak teheti. Daccára ennek megtörtént, hogy a Kolompár-familia egyik férfitagja szemet vetett a csinos Lakatos Julisra, miért is Kalompárék elhatározták, hogy a leányt elrabolják. Tervük azonban csak részben sikerült, mert bár a leányt erőszakkal magukkal elhurcolták, kénytelenek voltak a csendőri beavatkozásra azt csakhamar kiszolgáltatni. Da milyen állapotban! A leány elhurcoltatása alkalmával valószínűleg ellentállt, harapott és rugdalózott és Kolompár Veső őt fején és karján egy sarlóval úgy összevagdalta, hogy vértől borítva eszméletlen állapotban került övéhez. A súlyosan sérült leányt most Csákváron ápolják. A leányrabló cigányok ellen bírói eljárás folyik.

— **Megjötték a honvédek.** Ma délelőtt vonultak be honvédeink városunkba négy heti ezredgyakorlat után. A gyakorlat Veszprémben és környékén folyt le. Tegnap indult el az ezred helyben állomásozó két zászlóalja Veszprémből. Várpalotán töltötte az éjszakát, a honnan ma vonultak be városunkba.

— **A végrehajtó és a becüsü Andaházy** Antal bírósági végrehajtónál valami hivatalos ügyben járt ez év február havában *Morvai* János becüsü. Szoros barátság alig fűzi egymáshoz a két rettegő hivatalos hatalmat, mert a négy fal között Morvai nem a legkellemesebben érezte magát. Erre enged legalább következtetni az a körülmény, hogy Morvai veszélyes fenyegetés és könnyű testi sértés vétsége miatt feljelentette Andaházyt, a kit a járásbíró 15 korona pénzbüntetésre ítél, a törvényszék pedig Daróczy elnöke mellett a mai napon megtartott felelősségi tárgyaláson felmentette. A béke tehát most már szent!

— **Kántorpréba.** A megüresedett belvárosi kántori állás betöltésére nézve úgy értesülünk, hogy a pályázók próbaéneklése és orgonálása hétfőn (és nem szombaton, mint egyik helybeli lap tévesen jelentette) d. e. 10 órakor fog a székesegyházban megtartani.

— **Öngyilkos tanítójelölt.** *Sólyom* József kecskeméti illetőségű tanítójelölt kora árvasága óta küzdött a megélhetéssel s ez a körülmény, de főleg öröklött betegsége, mely nap-nap után sorvasztotta, elkeserítette annyira, hogy kétségbeesésében eldobta magától az életet. F. hó 28-án ugyanis Erden, hova orvosa üdülni küldte, forgópisztolyval agyonlőtte magát. Hátrahagyott levélben gyógyíthatatlan betegséggel indokolja végvetését, a mely azonban még ezzel sem menthető.

— **Névváltoztatások.** *Stoppinger* Mór moóri lakos vezetéknevét belügyminiszeri engedéllyel Szemeré-re, *Blau* Fülöp szabadszállási lakos Benkő-re és *Steiner* Simon bicskei illetőségű, budapesti lakos Szilágyi-ra változtatta.

— **Végzetes baleset.** Sánta György szepetneki illetőségű telefon-munkás végzetes esetéről lapunk legutóbbi számában már beszámoltunk. Tudósításunk folytatásaként megjegyezzük, hogy nevezett még kedden vagyis f. hó 29-én délután fél 7 órakor meghalt, a nélkül, hogy haláláig eszméletre tért volna. Ma temették el a 42 éves korában szerencsétlenül járt munkást, a kit özvegye s kiskora árvaja siratja.

— **A boszu műve.** Csendes beszélgetésben tértek haza a mezőről f. hó 28-án Huszár Ferenc, G. Jó Ferenc, ifj. G. Jó József és Csikesz István velencei lakosok s alig ér a háza elé G. Jó József, bottal támáda meg Kovács Mihály szintén velencei lakos s az édes apja segítségével ugyancsak elphálohták a kellemetlen fogadtatásra éppen nem számító Jót, a ki ezért a bíróság előtt vesz elégtételt támadóitól. Az egész ügy egy korábbi szövöltás következménye.

— **Hathatós orvosi segély.** A nagy melegben kítágul az emberi bizalomnak is a határa. A megleknek ilyen hatásáról szerünk tudomást egyik vidéki lapkollegánk íté között híreben:

Napszúrás. Sch. A. . . . falusi becsületes, szorgalmas kömves mester csütörtökön egy . . . falu háznak tetején dolgozott; a nagy hőség által napszúrást kapván, lebukott, fején *halálos sérülést* szenvedett. Orvosi segély mellett *remélhetőleg meggyógyul.*

A derék orvosnak csak gratulálhatunk a halál ellen föltalált orvosságához, de nem mulaszthatjuk el figyelmeztetni, hogy találmányának szabadalmaztatását el ne mulassza.

— **Sértésvész.** A Nagy-Láng községhez tartozó Kis-Láng pusztán a sértésvész járványszereleg fellépett. Az óvintézkedések megtették.

— **Vasvállaló özrött örlött.** Bors István abai lakos elméje elborult s már napok óta önmagát s másokat is veszélyeztetni dühöngése. A Szent-György kórházba azonban fel nem vehetik ápolásra, mert az elmebeteg-osztály már eddig is túl van zsúfolva. Mivel pedig az országos intézetekben sincs hely, Borsot kénytelenek otthon őrizni s mert dühöngésében még ápolóinak életét is veszélyezteti, vasvélakkal őrzik a szerencsétlen élő-halottat a modern humanizmus legnagyobb dicsőségére.

— **Tűzek a megyében.** Gróf Nádasdy Ferenc Adárd pusztai birtokán f. hó 27-én néhány buzakereszt elégett. A kár mintegy 80 korona. A tűz keletkezésére vonatkozólag a csendőrség megindította a nyomozást s megállapította, hogy Márkus István 9 éves fia cigarettára gyújtott a buzakeresztet közelében, s így valószínű, hogy az gyújtotta fel a buzakeresztet. — Falu-Battyányban f. hó 28-án Göde János csürebén B. Kiss András szénája gyulladt meg s mielőtt az oltáshoz hozzáláttak volna, már el is égett. A kár 40 korona.

A póstakocsis gyilkosa.

Múlt év március hó 27-én a hajnali ködöt nehéz ólomosó váltotta fel s a bűnös nyomokat szürke takaróval vonta be a nagy természet. És ebben a zimankós időben kora reggel indult meg szokott útjára *Kovács* János, a csákvári póstakocsis, hogy halálát lelje gyanutlanul. Halva találták meg Csákvár és Vértes-Boglár között homlokán két lösebbel, összezúzott fejével. A pénzecsomagból 1400 korona hiányzott. A rablógyilkosság ténye minden kétséget kizárólag konstátaltott s bár a csendőrség sokszoros erővel kutatta a bűnöst, bűnjel vagy egyéb nyom hiányában a bűnös utait ki nem fürkészhette, mignem újabb bűneset valószínűleg helyes utra vezetete a nyomozó szolgálat fáradhatlan munkásait.

A rejtelmes gyilkosság óta immár 16 hónap mult el s a feledés fátyola nem borult az út menti csalt kihűlt tetemére, a bűnös csak rejtőzött, de végleg meg nem menekült. Legalább az újabb nyomozási adatok erre engednek következtetni.

E hó 18-án *Kiss* Lajos fehérvár-acsai segédjegyző egy névtelen jevelet adott át a vaáli csendőrőrs egyik, portyázó szolgálatot teljesítő járőrnek. Az előjáróság a levelet eleinte alig vette komolyan, mert hisz hivatalos embereknél nem megy ritkaság számba, hogy halálát ígérnek.

A most említett levélben is halált mérnek az egész előjáróságra, sőt különösen *Bencsik* József ottani jegyzőt említi meg a névtelen levélró, a a kinek óvatosságát ajánl, mert rövid időn belül forgópisztolyval fogják agyonlőni. A veszélyes fenyegetés nem maradt eredmény nélkül. Egy-két nap alatt a csendőrség gyanuját *Etl* Ferenc lovasberényi születésű, fehérvár-acsai lakos vonta magára. Fokozódott a csendőrség gyanuja, midőn igazolásra szólította a hónapok óta munka nélkül élődo alakot. Erős izgatottság vett erőt rajta, hebegő tétovázással árulta el, hogy nincs rendjén a szénája. A csendőrök azonnal megmotozták s bűnössége most már nem szenvedett kétséget. Egy 12 mm.-es, hat lövetű forgópisztoly, 35 drb. lötény s 8 drb. kilőtt lötény-hüvely volt a motozás első eredménye. Már ekkor a csendőrség meggyőződést szerzett arról, hogy a községben senkinek sincs forgópisztolya s így a névtelen levélró a valószínűség szerint *Etl* volt. Es hogy nem volt alaptalan a feltevés, a házkutatás igazolta. A megmotozás után ugyanis a csendőrfőőr *Etl* lakására ment, mely az Acs-Palkovits-féle házban van. A kis szoba a bűnjelek egész sorozatát rejtette magába. Betörő szerszámok mindenféle variációban s lopott tárgyak garmadában. Megtalálták a fenyegető levél fogalmazványát, a használt papirt, tintát. És mindezek láttára *Etl* Ferenc fokozta bűnösségét, a bűnjelek dacára is konok tagadásával igyekezett bűnt kendőzni. Még akkor sem volt hajlandó beismerő vallomást tenni, midőn három póstatakarékpéztári s a Bicskei Takarékpéztár egy betétkönyvét, ezeken kívül hamis kötelezőket s okiratutánszatokat találtak a sok lopott tárgy között.

A csendőrök nem ismertek fáradságot nehéző munkájukban. Vallatták a bűnöst s már eddig sem eredmény nélkül. *Etl* ugyanis beismerete, hogy ő gyújtotta fel e hó 8-án éjjel a megfenyegetett jegyző szőlőhegyi prészházát s ugyancsak ő vagdalta le kaszával *Battenberger* János 60 szőlőtökéjét. Ezen esetekről annak idején már hirt adtunk.

Etl Ferenc ideiglenesen a vaáli kir. járásbíróóság börtönébe van letartóztatva. A bűnesetek egész sorozata füződik nevéhez s most ezeknek a kinyomozásán fáradozik a csendőrség.

A bicskei póstakocsis sirhalmát a rémes gyilkosság napja óta fü nőtte be s úgy látszik, az igazság virága most hajt ki belőle, hogy már a földi igazságszolgáltatás sújtó kezét se kerülje el a vadállati kegyetlenséggel működő gyilkos. *Etl*, miként egyéb dolgaiban, itt is tagadás a védekezése. Már magában véve az is gyanú körülmény, hogy határozott kijelentése szerint a gyilkosság napján Moórót volt. Ennek a lehetősége ugyan nincs kizárca, mert hisz a gyilkosság reggel történt s a hullát csak az esti órákban találták meg s így az egész nappali idő rendelkezésére állott a gyilkosnak. Felette terhelő az a körülmény, hogy az orvosszakértők véleménye szerint a póstakocsist 12 mm.-es revolverrel lőtték agyon s *Etl* Ferenc is ilyen.

A csendőrség most folytatja a nyomozó eljárást s kiterjeszti az egész vármegyére. Nem lehetetlen tehát, hogy a megyében történt s eddig ki nem derített bűnesetek tettesét *Etl* személyében fogták el, a ki, ha az említett esetek rábizonyulnak, aligha kerül el a jól mezeződemelt akasztófal.

Nyilttér.)*

A „Székesfehérvári Hirlap” július 30-iki számában ismét egy ostromba kirohanást intéz a „Transsylvania” ellen. A merőben tendenciózus hazugságokon alapuló kirohanás ellen nem szándékozom bővebben védekezni, mert hisz abban saját magát cáfolja le a szellemes cikkirő.

Jó lenne, ha cikkirő ur egy kis logikát tanulna, mielőtt a tollat avatatlan kezébe veszi. A „Nagyszabeni földhitel intézet” és a „Budapesti első hazai takarékpéztár” az egyedüli két pénzintézet széles Magyarországon, melynek részvényei *parin* felül jegyezettnek. Ha tehát igaz lenne az, hogy a fenti pénzintézet alapította a „Trans-

*) E rovatban közlötékert nem váilal felelősséget a szerk.

sylvania"-t, akkor ki van zárva, hogy a „Transsylvania” gyenge lábán áll.

Na de legyen nyugodt a cikkíró ur és ne emésztse magát atyáskodó aggodalmak által, a „Transsylvania” nem szorul az ő támogatására.

Jó lenne, ha kissé alaposabban tájékozna magát a biztosító társaságok alapítási viszonyai és a'apszabályai felől, akkor nem blamirozná magát vastag tudatlansággal. A „Transsylvania” teljesen független, önállóan alakult vagyonos szövetkezet több millió tartalék-alappal és a 12 viszontbiztosítási szövetkezet, melylyel kölcsönös-ségben áll, 44 millió korona tényleges vagyonnal rendelkezik.

Ennyit a „Transsylvania” érdekében.

A mi szerény szemérem ellen szórt otrombaságait illeti a cikkíró urnak, a névze csak annyit jegyez meg, hogy az, a ki névtelenül támad magánembereket, olyan mint a brávó — gyáva, hitvány.

Egedy Sándor.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Botránközö. 1. Olvassa el mai vezető cikkünket. Épen ma foglalkozunk bizonyos lapokkal, melyek az erkölcsbíró tögjátát öltve magukra, pokoli élvezettel halásznak a pocsolyában. Itt csak azzal egészítjük ki az ott mondottakat, hogy jellemzésünk *nemcsak a fővárosi sajtóra* vonatkozik. Sajnos, az a merénylet tényleg megtörtént. Az oka azonban, mint azt biztos forrásból tudjuk, nem az, amit az a lap feltüntet. Jól értesültségét jellemzi egyébként, hogy tétényi embert tesz meg merénylet hőségnek, holott az illető duna-bogdányi illetőségű egyén, kinek két hónap után jutott csak eszébe, nem „feldúlt családi boldogságáért” boszút állani, hanem egészen más, nagyon is reális, pénzkérdésből eredő gyűlöletnek egy kétségbeesett emberhez méltó módon szabad kifolyást engedni. Az eset azonban így is szomorú és intő példa mindazok számára, kiket az Ursten azért helyezett a gyertyatartóra, hogy *világítsanak*. Ma már nicsenek Nagy Konstantinok, kik készek volnának császári palástjukkal betakarni a tévedő papot, hogy a hívő nép meg ne botránközzék. Ellenkezőleg, mint a példa mutatja, ma a köző, a közérdek szószólói, az erkölcs ugnyevezett őrei, piacra akasztják a szennyest, üvöltve ugrálják azt körül s mutogatják az arra menőknek: „Ime a papság! Nincs menyország . . . ne gyónjatok!” Komoly hívő ember elszomorodik, de hitében meg nem rendül, mert tudja, hogy mindenki maga felel a saját lelkiért, de sajnos, a gyengék lépremennek.

Az az otromba kárörvendő hang, melylyel az a papiros az esetet tárgyalja, csak az íróját bélyegzi meg. Egy pap hibájából tőket kovácsolni az Anyaszentegyház legszentebb tanai, intézményei ellen, sivár, fekete lélekre vall, mely csak így alkalmasra les, hogy Krisztus Egyháza ellen kiöntse mindazt az epét, mindazt a gyűlöletet, melyet talán gyermekkorában oltottak szívébe, talán később szit magába a katholicizmus ellen. Ily esetből kifolyólag a gyónás, a purgatorium, a „gyehenna” ellen toporzékolni épen olyan, mintha mi egy tiszteletes vagy rabbi ballépése esetén az urvacsora, vagy a hosszunap felett gúnyolódnánk, egy tanító hibájáért az iskolát becsmérélnénk, hogy konkrét példát hozzunk fel, Vizeleki dolgaiért az orvosi kart dobálnánk sárral.

2. A nevezett lap azt írja, hogy az illető „*agilis* tagja a székesfehérvári egyházmegye néppárti táborának.” Mi, a kik meglehetősen tájékozva vagyunk embereinkről, nem egészen ilyenek ismerjük, de ha igaz volna is, ebből csak a hülyeséggel megspékelte malicia képes tőket kovácsolni a néppárt ellen. Mi akkor tennék így, ha egy újságíró nemtelen viselkedése esetén azt mondanánk: ime emberek, ez a magyar irodalom! Egyébként az egész szomorú esetben az a tudat vigasztal bennünket, hogy egy gyarlóságból megboldogott pap még mindig ér annyit, mint némely erénycsászár újságíró a tizedik hatványon = X¹⁰.

VASUTI MENETREND.

— Érvényes 1902. Május 1-től 1902. Október 1-ig —

Budapest	Székesfehérvár	Nagy-Kanizsa
indul	érkezik	indul
ékezik	indul	ékezik
Gy. v. 8.00 este	9.17 este	9.52 este
Gy. v. 8.00 regg.	9.16 d. e.	9.21 d. e.
Sz. v. 6.50 regg.	9.00 d. e.	9.36 d. e.
Sz. v. 9.55 este.	11.58 este	12.0 este
Sz. v. 2.00 d. u.	4.01 d. u.	4.13 d. u.
Sz. v. 5.25 d. u.	6.45 d. u.	6.50 d. u.
Sz. v. 5.50 regg.	7.7 d. e.	7.22 d. e.
Sz. v. 4.15 d. u.	6.05 este****)	10.11 d. e.***)

*) Csak N. Kanizsától kitélekedik.
**) Ezen vonat csak f. év. jun. 20-tól szept. 10-ig naponta Bpest-ről B.-Szt.-Györgyig, B.-Szt.-Györgytől Kanizsáig csak vasár- és ünnepnapon kitélekedik.
***) Jul. 1-től auguszt. 31-ig kitélekedik, kitélekedik B.-Szt.-Györgyig.
****) Kitélekedik csak Bpest-ről Székesfehérvárig kitélekedik.

Pragerhof	Székesfehérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
ékezik	indul	ékezik
Gy. v. 3.30 éjjel	8.27 d. e.	8.56 d. e.
Gy. v. 2.25 d. u.	7.52 este	8.00 este
Sz. v. 9.46 d. e.	6.09 d. u.	6.19 d. u.
Sz. v. 8.25 este	4.23 regg.	4.31 regg.
Sz. v. 9.30 d. e.	1.68 d. u.	2.42 d. u.
Sz. v. 4.20 regg.	7.49 regg.	7.51 regg.
Sz. v. 6.50 d. u.	9.45 este	9.51 este
Sz. v.		6.28 regg.***)

*) Naponta Kanizsától Bpestig.
**) „minus 20-tól szeptember 10-ig B.-Szt.-Györgytől Bpestig vasár- és ünnepnapokon egész Kanizsától Bpestig.
***) Julius 1-től auguszt. 31-ig kitélekedik B.-Szt.-Györgytől Bpestig.
****) Naponta Székesfehérvártól Bpestig.

Komárom	Székesfehérvár	Komárom
indul	érkezik	indul
ékezik	indul	ékezik
Sz. v. 8.30 regg.	6.5 regg.	2.27 d. u.
Sz. v. 12.14 d. u.	11.09 éjjel.	
V. v. 6.20 este		

Székesfehérvár	Veszprém	Veszprém	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
ékezik	indul	ékezik	indul
Sz. v. 4.2 regg.	7.51 d. e.	V. v. 4.52 regg.	6.10 regg.
Sz. v. 9.31 d. e.	10.45 d. e.	Sz. v. 7.11 regg.	8.22 regg.
V. v. 12.25 d. u.	2.02 d. u.	Sz. v. 4.53 d. u.	6.04 este.
V. v. 9.27 este	10.50 éjjel		10.09 este*)

*) Nyáron június 1-től szeptem. 15-ig osztottórik, vasár- és ünnepnap.

Székesfehérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
ékezik	indul	érkezik
V. v. 9.10 regg.	7.39 regg.	3.03 d. u.
V. v. 4.06 d. u.	7.30 d. u.	9.33 este

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfehérvár
indul	indul	érkezik
ékezik	érkezik	indul
V. v. 2.00 éjjel	6.53 regg.	7.39 regg.
V. v. 1.19 d. u.	6.11 este	7.30 este

Székesfehérvár	Bicske	Bicske	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
ékezik	indul	ékezik	indul
V. v. 9.46 regg.	12.09 regg.	5.53 regg.	8.17 regg.
V. v. 2.55 d. u.	5.44 d. u.	6.24 este	8.42 este.

Székesfehérvár	Sárbogárd	Sárbogárd	Székesfehérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
ékezik	indul	ékezik	indul
V. v. 9.22 regg.	10.56 d. e.	6.54 regg.	8.12 regg.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.	1.00 d. u.	2.37 d. u.

HIRDETÉSEK
a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” részére
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

Nyomatott Számmer Kálmánál, Székesfehérvárott.

A Fejérvármegyei árvaház igazgató választmányától.

10631
Ki. 1902.

Pályázati hirdetés.

A Martonvásár községben létesített „*Fejérvármegyei árvaház*”-nál rendszerezett **1 gondnoki, 1 férfi és 1 női család-fői állásra** az árvaház igazgató választmányja ezenel pályázatot hirdet és felhívja mindazokat, kik a fentjelzett állásokat elnyerni óhajtják, hogy okmányokkal kelőlőképen felszerelt kérvényeiket Fejérvármegye alispánjához, mint az árvaházi igazgató választmány elnökéhez **1902. évi augusztus hó 20-ik napjáig** annál is inkább benyujtsák, mert a később beérkező kérvények figyelmen kívül fognak hagyatni.

A **gondnoki állásra** az árvaház személyzetéről szóló szabályrendelet értelmében pályázhat minden nagykoru, feddhetlen jellemű magyar állampolgár, a ki a magyar nyelvet tökéletesen bírja, tanítói oklevéllel bír s legalább 5 (öt) évig mint gyakorlati tanító működött s esetleg mint család-fő árvaházban már volt alkalmazva. Előnyben részesül azon pályázó, ki gazdasági szaktanfolyamot végzett vagy a ki a gyakorlati gazdálkodásban működik.

A gondnok **évi fizetése 1600 korona**, lakás, fűtés, világítás, 100 korona ötödévi korpótlék addig, míg a 2000 korona évi fizetést eléri.

A **férfi és női család-fői állásra** pályázhat minden tanítói oklevéllel bíró nőtlen tanító, illetve hajadon tanítónő, a ki a magyar nyelvet tökéletesen bírja és feddhetlen jellemű magyar honpolgár. A női család-fői állás betöltésénél előnyben részesül azon tanítónő, ki a női kézimunka tanításra külön képesítéssel bír.

A férfi és női család-fő évi fizetése 700 korona, természetbeni lakással és teljes ellátással.

A gondnok, férfi és női család-fő az 1875. évi XXXII. tc. 1. §-a értelmében az országos tanítói nyugdíjintézetnek tagja lévén azzal szemben jogaik és kötelességeik fenállanak.

Figyelmeztetnek a pályázni kívánókat, hogy az árvaház főelvíl tüzvén ki mezei munkások és eselédnők nevelését, a gondjaira bizott árvákat a jelzett irányban lesznek kötelesek alkalmaztatásuk esetén nevelni és tartoznak az árvákat mindaddig, míg azok nyilvános iskolába nem járnak, az árvaházban az elemi iskolai oktatásban részesíteni.

A gondnoki, férfi és női család-fői állásokat az igazgató választmány választás útján tölti be. A **választás határrnapján 1902. évi augusztus hó 28-ik napja** tüzetik ki. A megválasztott gondnok és család-fők f. évi szeptember hó 15-ig állásaikat okvetlenül tartoznak elfoglalni.

Székesfehérvár, 1902. évi július hó 30-án.

Huszár Ágoston s. k.
alispán,
az igazgató választmány elnöke.